05/08/2022

Μνήμη Αγίας Νόννας και Οσίου Ευγενίου του Αιτωλού (5 Αυγούστου)

/ Βίοι Αγίων

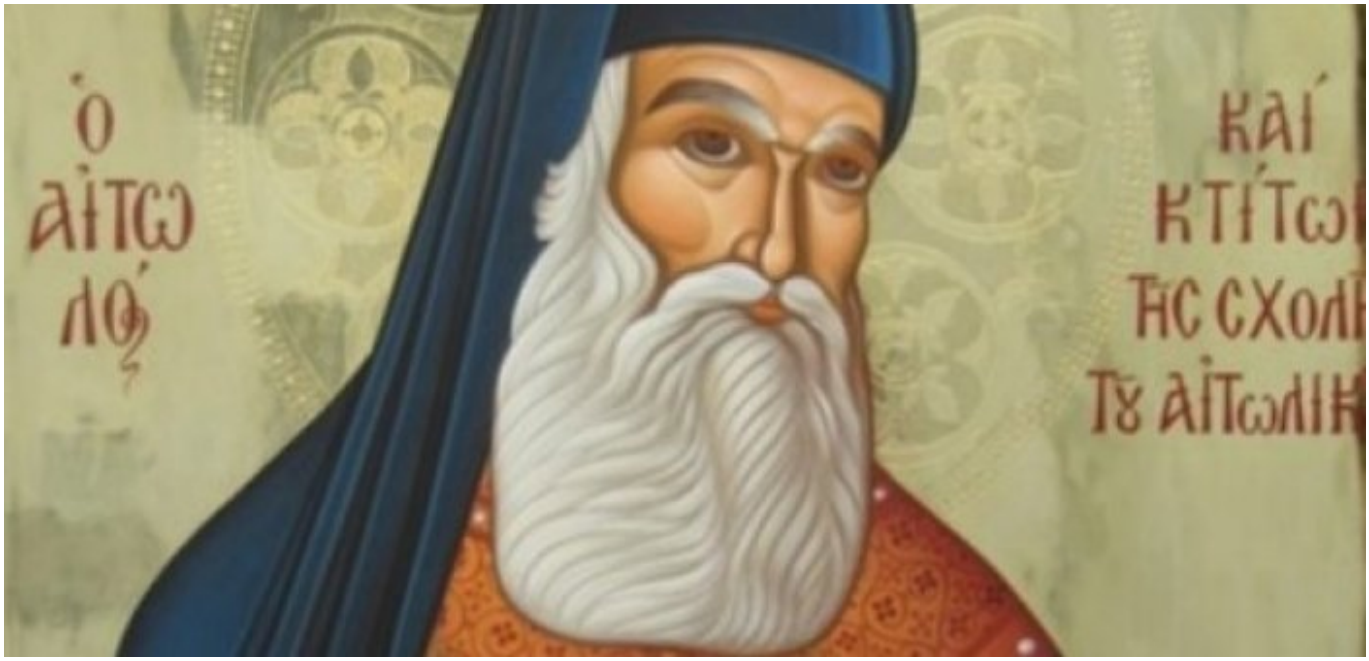

Η Αγία μας Ορθόδοξος Εκκλησία εορτάζει σήμερα, Παρασκευή 5 Αυγούστου, τα Προεόρτια της Μεταμορφώσεως του Σωτήρα μας Ιησού Χριστού και τιμά τη μνήμη του Ιερομάρτυρος Φαβίου (Φαβιανού) επισκόπου Ρώμης, της αγίας Νόννας, μητέρας του Αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου, και του Οσίου Ευγενίου του Αιτωλού (†1682).

Η Αγία Νόννα ήταν ευσεβής γυναίκα, με διαμαντένιο χαρακτήρα, όπως και η αγία Εμμέλεια, μητέρα του Μεγάλου Βασιλείου, και η Αγία Ανθούσα, μητέρα του Ιωάννου του Χρυσοστόμου.

Η Αγία Νόννα υπήρξε κυριολεκτικά πρότυπο τιμίας συζύγου και εξαιρέτου μητέρας. Ο σύζυγός της, Γρηγόριος επίσκοπος Ναζιανζού, ήταν μέλος της θρησκευτικής ομάδας των Υψισταρίων, η οποία δεχόταν τον Ύψιστο μονοπρόσωπο Θεό και δεν πίστευε στην Τριαδικότητα του αληθινού Θεού. Η Αγία Νόννα, με τις προσευχές της και την υπομονή της, όχι μόνο επανέφερε το σύζυγό της στο δρόμο της Χριστιανικής Πίστης, αλλά αυτός διακρίθηκε ως ένας από τούς πιο λαμπρούς επισκόπους της Εκκλησίας.

Τα παιδιά της, τα οποία έχουν αγιοκαταταχθεί, Γρηγόριος (Μνήμη: 25 Ιανουαρίου), Καισάριος (Μνήμη: 9 Μαρτίου) και Γοργονία (Μνήμη: 23 Φεβρουαρίου) αναδείχθηκαν σε αυθεντικά κοσμήματα της Εκκλησίας.

Η Αγία Νόννα απεβίωσε ειρηνικά γύρω στο έτος 374 μ.Χ.

Σήμερα επίσης, η Εκκλησία προετοιμάζει τους πιστούς με ύμνους των οποίων το θεολογικό περιεχόμενο αναφέρεται στο αυριανό πανίερο γεγονός της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Χριστού.

«Χριστού την Μεταμόρφωσιν προϋπαντήσωμεν, φαιδρώς πανηγυρίζοντες τα προεόρτια, ...»

«Δεῦτε ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος Κυρίου, καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ θεασώμεθα τὴν δόξαν τῆς Μεταμορφώσεως αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ Πατρός, φωτὶ προσλάβωμεν φῶς, καὶ μετάρσιοι γενόμενοι τῷ πνεύματι, Τριάδα ὁμοούσιον ὑμνήσωμεν εἰς τοὺς αἰῶνας». (Δοξαστικὸν στιχηρῶν. Ἦχος πλ. α’)

Η επιθυμία των Αποστόλων «καλόν εστίν ημάς ώδε είναι» (Ματθ. 17, 4), να βρίσκονται δηλαδή μόνιμα στο έκπαγλο εκείνο κάλλος της θείας θεοπτίας, εκπληρώνεται από τον Θεάνθρωπο Κύριο με την ίδρυση της Εκκλησίας. Σ’ αυτήν όσοι μετέχουν όχι τυπικά, αλλά ενεργά και ουσιαστικά, μπορούν ν’ απολαμβάνουν τη λαμπρότητα του προσώπου του Θεού και τη χαρά της αναστροφής Του. Την εμπειρία αυτή της θεοπτίας την παρέλαβε από τους Πατέρες και Διδασκάλους της Εκκλησίας, το πλήρωμα της Εκκλησίας, που αγωνίζεται να βιώνει μέσα από την πράξη και τη θεωρία τη γνησιότητα της χριστιανικής ζωής. Την εμπειρία του ακτίστου φωτός την ζούσαν οι «Αγιοι της Εκκλησίας μας. Γι’ αυτό στις εικόνες το πρόσωπο τους αγιογραφείται στο επίκεντρο του παραδείσιου άπλετου φωτός μέσα στο όποιο ζουν ως διαρκής χαρά και ευλογία.

Ας προετοιμάσουμε τον εαυτό μας να ζήσουμε τη χαρά και την ευλογία του Θαβωρίου φωτός της άκτισης Θεότητος, η οποία, ως λεπτή αύρα δροσιάς, επισκιάζει θεουργικά την ψυχοσωματική οντότητα κάθε ανθρώπου που έχει καλή θέληση.

Ο Άγιος Ευγένιος ο Αιτωλός

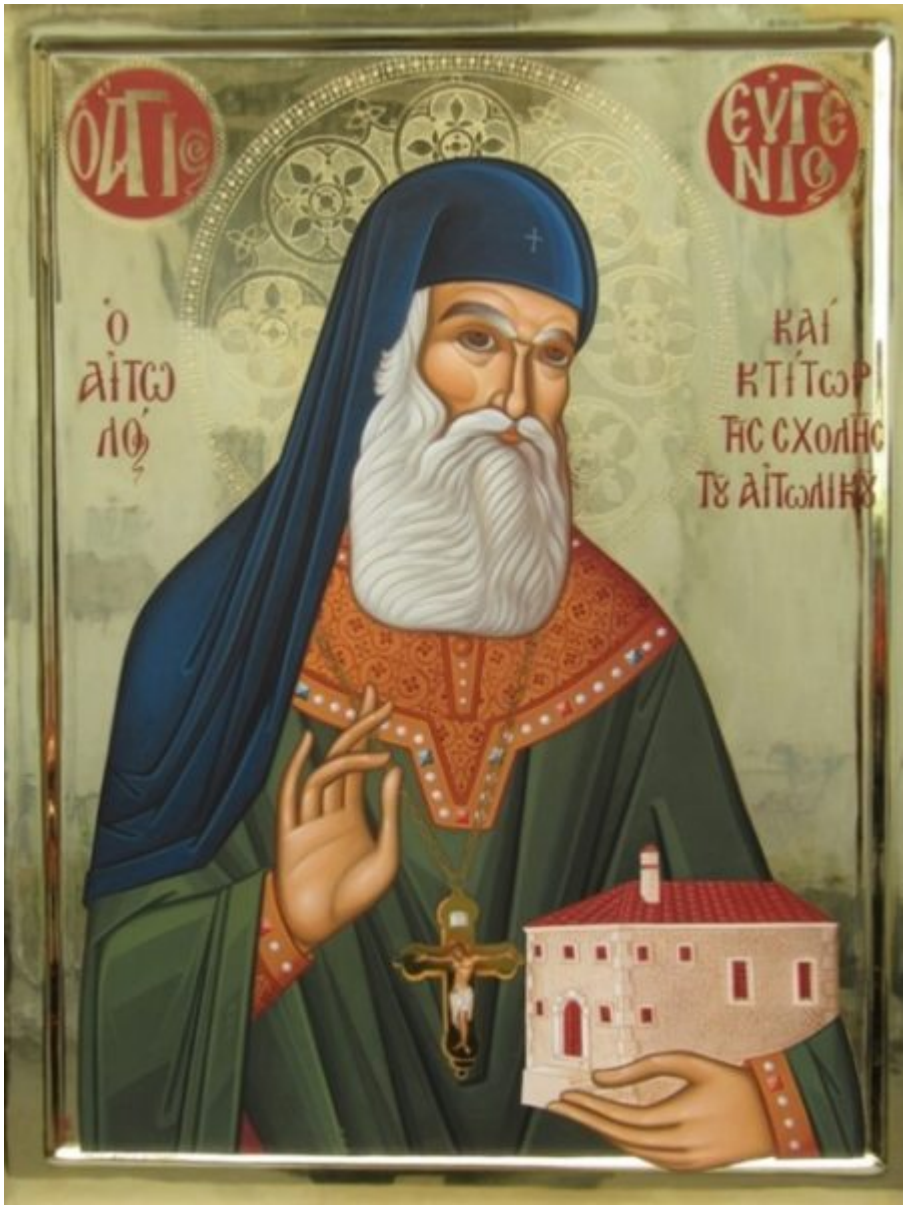

Κάθε εποχή και κάθε γωνιά της πατρώας ελληνικής γης έχει αναδείξει σπουδαίες προσωπικότητες, που αγωνίστηκαν σε δύσκολους χρόνους για την πνευματική αναγέννηση του λαού.
Με τον τρόπο αυτό στερεώθηκε η χριστιανική πίστη, διατηρήθηκε η ελληνική γλώσσα και συνεχίστηκε η παράδοση του βυζαντινού πολιτισμού. Το έργο αυτό ήταν ιδιαζόντως επίπονο κατά τη διάρκεια της τουρκοκρατίας. Η περιοχή της Αιτωλίας είχε το προνόμιο να είναι γενέτειρα σπουδαίων ανδρών, που διακρίθηκαν για την καλοκαγαθία, τον ένθεο ζήλο και την προσφορά στο γένος.

Από την Αιτωλία κατάγονται τρεις διδάσκαλοι του γένους που έδρασαν κατά τον 17ο και 18ο αιώνα. Πρόκειται για τον Ευγένιο Γιαννούλη, τον Κοσμά Αιτωλό και τον αδελφό του Χρύσανθο. Οι δύο πρώτοι έχουν ενταχθεί στο αγιολόγιο της Εκκλησίας, ενώ αναμένεται η ένταξη του Χρύσανθου. Ο Ευγένιος και ο Κοσμάς γεννήθηκαν στο Μέγα Δένδρο, ενώ ο Χρύσανθος στον Ταξιάρχη, χωριά που

ανήκουν στον σημερινό δήμο Θέρμου. Κατά την τουρκοκρατία, μπορεί η περιοχή αυτή να έφτασε σε έσχατο όριο απαιδευσίας, αλλά ταυτόχρονα γέννησε σοφούς και φιλογενείς άνδρες.

Ο Ευγένιος Αιτωλός, ο οποίος είναι άγνωστος στο ευρύ κοινό, γεννήθηκε στα τέλη του 16ου αιώνα και αναπαύθηκε εν ειρήνη το 1682 στην «ανήλιο Γούβα» των Αγράφων, ξημερώματα της εορτής της θείας Μεταμορφώσεως. Το 1982 το οικουμενικό πατριαρχείο, ύστερα από εισηγήσεις εγκρίτων κληρικών και λαϊκών αλλά και τεκμηριωμένη πρόταση του μητροπολίτου Καρπενησίου και της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, ανακήρυξε άγιο τον Ευγένιο Αιτωλό και όρισε η μνήμη του να τιμάται στις 5 Αυγούστου.

Ο βιογράφος του, ιερομόναχος Αναστάσιος Γόρδιος, διέσωσε πολλές πληροφορίες για τον οσιακό βίο και τη δράση του αγίου Ευγενίου. Καταρχήν ασκήθηκε στην ιερά μονή Βλοχού Τριχωνίδος κοντά στον ιερομόναχο Αρσένιο, από τον οποίο έμαθε τα πρώτα γράμματα, καλλιγραφία και μουσική. Στην ιερά μονή Τατάρνης Ευρυτανίας χειροτονήθηκε διάκονος, ενώ στην ιερά μονή Ξηροποτάμου Αγίου Όρους κοντά στον επίσκοπο Χαραλάμπην εντρύφησε βαθύτερα στην πνευματική ζωή και διδάχθηκε ανώτερα ελληνικά και τα «ποιητών έπη».

Περνώντας από την Αλεξάνδρεια, προκειμένου να μεταβεί για προσκύνημα στο Σινά, γνωρίστηκε με τον πατριάρχη Κύριλλο Λούκαρη, ο οποίος βλέποντας την ευσέβειά του τον χειροτόνησε πρεσβύτερο. Η πρώτη λειτουργία του Ευγενίου ως πρεσβυτέρου έγινε στον ναό της Παναγίας στην κορυφή του όρους Σινά. Υπήρξε μαθητής του Θεοφίλου Κορυδαλλέως και του Μελετίου του Συρίγου και δίδαξε ο ίδιος στην Άρτα, στο Αιτωλικό, στο Μεσολόγγι, στο Καρπενήσι και αλλού.

Τιμούσε ιδιαίτερα την Παναγία και τους αγίους και συνέθεσε ασματικούς κανόνες για τον Άγιο Διονύσιο τον εν Ολύμπω. Δείγμα της ποιητικής σοφίας ο παρακάτω θεομητορικός ύμνος: «Η κόσμου κοσμήσασα την ακοσμίαν ως τέξασα του κόσμου κοσμήτορα κόσμησον δέομαι, θεοκόσμητε, την άκοσμον ψυχήν μου ευκόσμοις κοσμούσαν σε ύμνοις, πανύμνητε».

Υπερασπιζόμενος την ελευθερία του ανθρώπου έναντι των δεισιδαιμονιών της εποχής γράφει: «Ότι οι δαίμονες προβάλλουσι μόνον και κολακεύουσι και κεντούσιν τον άνθρωπον εις το κακόν και δείχνουσι το πικρόν γλυκύ και το φαρμάκι γλυκύτερον του μέλιτος, αλλά την θέλησιν του ανθρώπου και το αυτεξούσιον δεν το δυναστεύουσι μήτε δύνονται· την θέλησιν και το αυτεξούσιον του ανθρώπου μήτε ο δημιουργός των όλων Θεός δεν το εξουσιάζει, αλλ’ όλα τα λογικά τα άφηκεν αυτεξούσια». Αλλού αναφερόμενος στο ευμετάβολο της γνώμης των ανθρώπων σημειώνει: «Τα των ανθρώπων και απλώς τα υπό την σελήνην

πάντων των ποταμίων ρευμάτων ευμεταβολώτερα -καθ’ Ηράκλειτον- πεφύκασι και των παλιρροιών ασθενέστερα». Και μόνη η παράθεση των κειμένων αυτών φανερώνει τη σοφία του ανδρός και την επικαιρότητα των θεόπνευστων λόγων του σε μια κοινωνία ακοσμίας, διαστροφής, παραλογισμού, ιδιότυπης δεισιδαιμονίας και έλλειψης του μέτρου.

Του Επισκόπου Μεσαορίας Γρηγορίου και εκ της Ιεράς Μητροπόλεως Κηφισίας, Αμαρουσίου, Ωρωπού και Μαραθώνος